

Pärnumaal Lääne-Eesti aladel

September/mihklikuu

- 01.09 teadmistepäev 🇪🇪
- 08.09 ussimaarjapäev
- 14.09 vanavanemate päev 🇪🇪
- 21.09 sügisene madisepäev
- 22.09 vastupanuvõitluse päev;
sügise algus
- 29.09 mihklikpäev

Oktoober/viinakuu

- 01.10 omavalitsuspäev;
rahvusvaheline eakate päev
- 05.10 õpetajate päev
- 13.–19.10 kohaliku omavalitsuse
volikogu valimisinädal
- 18.10 hõimupäev 🇪🇪
- 19.10 kohaliku omavalitsuse
volikogu valimispäev 🇪🇪
- 24.10 Lääneranna valla
8. aastapäev
- 26.10 üleminek talveajale
- 31.10 halloween

Maris Altmann: „Laulsime ja nautisime igat hetke.“

Lilli Lumera, avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Lääneranna koor oma majutuskoha, Tallinna Mustamäe Gümnaasiumi, trepil. Foto: erakogu

XXVIII laulu- ja XXI tantsupidu „Iseoma“ tõi Tallinnasse üle 32 000 esineja, nende seas ka Lääneranna kollektiivid. Juulis toimunud suurpeol esindas valda seitse kollektiivi. Tantsupeol astusid üles naisrühmad Haniale ja Midli-Madli ning segarühm Kirivöö. Laulukaare all kõlasid Lääneranna koor, naiskoor Leelo ja neidudekoor REEDE ning 8-13-aastased puhkpillimängijad Lääneranna Muusikakoolist.

„Tõelised kangelased olid meie valla noored puhkpillimängijad, kes mängisid laulukaare ees kõikidele kollektiividele tervitusmuusikat, püsides laval pea kogu rongkäigu ja heitumata padu-

vihmast.“ kiitis Lääneranna koori liige Maris Altmann noori muusikuid.

Altmann, kes osales üldlaulupeol esimest korda, meenutab, et laulukaare all oli eredaid hetki palju. „Ilmselt kõige uhkem tunne oli siis, kui meie koori laulja Aabi Alusmaa mängis tule-tornist „Koidu“ signatuuri. See tekitas sooja tunde – mõelda, et just meie oma inimene avab puhkpilliga laulupeo,“ rääkis ta.

Rongkäigu ajal sadanud vihm ei heidutanud esinejaid. „Mina nautisin seda vihma täiega – see andis peole erilise tunde ja mingit heitumist ei tekkinud kordagi. Laulsime ja nautisime igat hetke,“ jagas Altmann.

Lihula koolipere alustab uut õppeaastat uhiuues koolihoones

LK 3

Tänavused „Kaunis Lääneranna“ tunnustuse saajad on selgunud

LK 8-9

Kodukant Läänemaa avas kaks taotlusvoor

LK 11

Virtsu Merepäeva Jooks tõi nii osalejate kui ka raja-rekordi

LK 14

LÄÄNERANNA VALLAS ELAS
4. augustil 5036 inimest

Lääneranna Vallavalitsus

Aadress: Jaama tn 1, Lihula linn

Kodanike vastuvõtt: E–T, N 9–16 ning K 11–16. Lõuna iga päev kell 13.00–13.30
Reedeti ametiasutuses kodanike vastuvõttu ei toimu
Kontakt: 472 4630, vallavalitsus@laaneranna.ee

www.laanerannavald.ee

Hoolimata vihmast ja heitlikust ilmast sammuti laulu ja hõisetega Vabaduse väljaku juurest laulukaareni. Foto: Lilli Lumera

Metsküla lastest oli kõige noorem pillimängija 1. klassi pois Maru. Foto: Maris Altmann

Tantsurühmad Haniale, Midli-Madli ja Kirivöö sulandusid kümne tuhande tantsija hulka. Foto: Lilli Lumera

Lauljad ööbisid Tallinna Mustamäe Gümnaasiumis, mis Altmanni sõnul liitis koori veelgi enam.

„See oli mõnus koosolemine, mida muidu on raske saavutada,“ märkis ta. Tantsijad peatusid Tallinna vanalinnas Gustav Adolfi Gümnaasiumis ning tegutsesid oma rütmis. „Kohtusimegi vaid rongkäigul – sellest oli natuke kahju, kuid tantsijatel oli kogu nädala jooksul täiesti teistsugune päevakava,“ lisas Altmann.

Altmann on tänulik koori juhendajatele Pille Saatmäele, Reeda Tootsile ja Veronika Portsmuthile.

„Me armastame oma dirigente – igaüks neist toob koori midagi erilist. Hindame nende erinevat lähenemist ja oskust olla oma lauljate jaoks olemas,“ ütles ta.

XXVIII laulu- ja XXI tantsupidu „Iseoma“ toimus 3.–6. juulil 2025 Tallinnas. Laulupeo kunstiline juht oli Heli Jürgenson, tantsupeo pealavastaja Helena-Mariana Reimann ning rahvamuusikapeo üldjuht Helin Pihlap.

Rongkäik tõi kokku Lääneranna tantsu- ja laulupeo kollektiivid. Foto: erakogu

Rongkäik läbiti koos valge „volditud“ kotkaga. Foto: Lilli Lumera

Kristel Rohumägi tuli rongkäigule omasid toetama. Foto: erakogu

„Iseoma“ numbrites:

Kokku oli Pärnumaalt

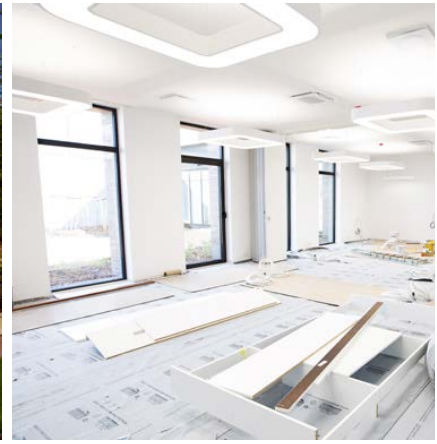
- » laulupeolisi 613,
- » tantsupeolisi 321,
- » rahvamuusikapeolisi 32.

Lisaks veel Pärnu linnast

- » laulupeolisi 1424,
- » tantsupeolisi 414,
- » rahvamuusikapeolisi 29.

Laulu- ja tantsupeol osales kokku

- » 10 938 tantsijat
- » 32 022 lauljat
- » 765 rahvamuusikapeolist
- » 44 000 tantsupeo külastajat
- » 79 000 laulupeo külastajat
- » 45 000 rongkäigus kõndijat

Uue koolimaja ehitustöö käis hoogsalt isegi Vabariigi taasiseseisvuspäeval. Ehitus5Eco objektijuhi Aleksandr Žutšenja sõnul hoone õppeaasta alguseks päris valmis ei saagi, kuid esmased õppetingimused saavad tagatud. Fotod: Lilli Lumera

Lihula koolipere alustab uut õppeaastat uhiuues koolihoones

Lilli Lumera, avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Lääneranna valla suurim haridusinvesteering on jõudmas lõpusirgele – 1. septembril avab uksed Pärnumaa uusim kool, Lääneranna Gümnaasiumi Lihula tegutsemiskoht.

Uues majas alustab 2025/2026. õppeaastal (12.08.25 seisuga) kooliteed 314 õpilast, seal hulgas 25 erivajadusega last. Esimesse klassi astub 12 õppurit, kes saavad kooliteed alustada täiesti uues ja nüüdisaegses keskkonnas.

Õppeaasta algust tähistatakse pidulikult – Lihula kultuurimajas toimub avaaktus, millele järgneb rongkäik läbi linna värskelt valminud koolimajja. Avamistsereemonial saavad osalejad esimest korda tutvuda ruumidega, mis on loodud kaasaegset õpikäsitust ja õpilaste heaolu silmas pidades.

Koolimaja saab uue sisustuse, mis arvestab ka erivajadusega lastega

Erivajadusega laste arv kasvab ja uues koolihoones on nendega arvestatud. Ratastooliga liikujatele on olemas lift ja õppetöös kasutatakse spetsiaalset digitehnoloogiat. „Uus koolimaja annab meile kaasaegsed võimalused tagada parimad tingimused kõikidele meie kooli

õpilastele,“ sõnas gümnaasiumi direktor Rasmus Lippur.

Kevadel toimunud sisustushanke tulemusena osutus mööbli ja tehnoloogia edukaks pakkujaks AS Standard. Kooli köögitehnika tarnijaks valiti Bestmarki Suurköökide AS ja aula seadmete pakkujaks Progear OÜ. Hange maksumus on vastavalt 921 570 €, 75 828 € ja 41 629 €. Hindadele lisandub käibemaks.

Eraldiseisva projektina eraldas Riigi Tugiteenuste Keskus Lääneranna Gümnaasiumile kaasava hariduse edendamiseks üle 40 000 euro, mille eest soetati interaktiivseid ekraane ja akustilist mööblit, millest osa paigaldatakse kooli Lihula majja ja osa teistesse tegutsemiskohtadesse.

Osa kohtkindlast mööblist on paigaldatud ning praeguse ajakava järgi on eesmärk kogu kooli sisustus ja tehnika paika saada enne õppeaasta algust. Kui selles osas peaks tekkima muudatusi, tegeletakse lahendustega jooksvalt.

1. septembri aktus algab kell 14.30 Lihula kultuurimajas. Seejärel suundutakse üheskoos rongkäiguga läbi Lihula südame, sammudes uue kooli poole, mille avamistsereemonia leiab aset kell 16.00.

Volikogu esimehe vastuvõtuaeg on neljapäeviti kell 10.00–13.00 Lääneranna Vallavalitsuses (Jaama tn 1, Lihula).

Vajalik on eelnev registreerimine telefonil 507 8061 või e-posti aadressil armand.reinmaa@laaneranna.ee

Sotsiaaltöö spetsialistide kontaktid:

» Silva Nilb (toetused)
5649 0392
silva.nilb@laanerannavald.ee

» Saima Soobard (lastekaitse)
5663 5205
saima.soobard@laanerannavald.ee
» Kelli Soon (Koonga ja Hanila)
5387 6988
kelli.soon@laanerannavald.ee

» Gersti Roots (Varbla)
5190 9754
gersti.roots@laanerannavald.ee
» Koidu Rummel (Lihula)
5666 1230
koidu.rummel@laanerannavald.ee

Valla huvikoolides kehtivad uued hinnakirjad

Lilli Lumera, avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Lihula Spordikooli üks populaarsemaid alasid on kreeka-rooma maadlus. Foto: Anett Kumm

Alates 1. septembrist kehtivad Lääneranna valla kahes huvikoolis – Lääneranna Spordikoolis ning Lihula Muusika- ja Kunstikoolis – uued õppetasude määrad. Kuigi hinnad on mõnevõrra tõusnud, on need siiski madalamad võrreldes paljude teiste Pärnumaa ja Läänemaa omavalitsuste huvikoolide kuutasudega.

Lääneranna Spordikooli uus hinnakiri seab konkreetsemad raamid

Õpilastel, kes käesoleva aasta lõpuni on 12-aastased

ja nooremad, säilib võimalus kombineerida erinevaid treeninguid ühe tasu eest. Vanematele õpilastele kehtib kohatasu iga treeningrühma kohta eraldi. Alates septembrist on kohatasu hind kõigile 20 eurot kuus ning järgneval kahel aastal tõuseb see 5 euro võrra aastas.

Uue hinnakirja alusel saab jõusaali külastaja soetada pääsme 5 euro eest. Kuupilet maksab kuni 19-aastasele õpilasele ja pensionärile 20 eurot ning täiskasvanule 25 eurot. Vastavalt rendihinnakirjale saab rentida ka spordisaali, joogasaali ja sauna.

Lihula Muusika- ja Kunstikooli uus hinnakiri eristab individuaal- ja rühmaõpet

Muusikaosakonna põhi- ja vabaõppe kuutasu on alates septembrist 35 eurot, kunstiosakonnas nii põhi- kui vabaõppes 25 eurot. Õppevahendi laenutamine õpilasele maksab 2 eurot ja täiskasvanule 5–20 eurot kuus. Lisaks on võimalik rentida helitehnikat väljaspool asustust hinnaga 40 eurot tund.

Huvikoolid pakuvad soodustusi

Mõlemad huvikoolid pakuvad Lääneranna valda registreeritud peredele õppetasu soodustust: teise lapse eest saab 30% ja kolmanda ning iga järgmise lapse eest 50% soodustust.

Üleriigiline hariduskonverents „HaridusLood: „Kas jagub? Kes vastutab?““ toimub Lihula uues koolihoones | Linnade ja Valdade Liit

Lääneranna Gümnaasiumi Lihula õppehoones toimub 26. septembril hariduskonverents „HaridusLood: „Kas jagub? Kes vastutab?““, mis toob Lihulasse kokku kohalike omavalitsuste juhid, haridus- ja finantsala asjatundjad ning koolijuhid üle Eesti.

Konverentsi korraldab Eesti Linnade ja Valdade Liit koostöös Lääneranna vallaga. Päeva eesmärk on lahti mõtestada Eesti hariduskorralduse suurimad väljakutsed, alates koolivõrgu korrastamisest kuni õpetajate järelkasvu ja rahastamiseni.

Konverentsipäeva juhib tuntud teleajakirjanik ja koolijuht Marko Kaljuveer. Ettekannetega astuvad üles riigikontrolör Janar Holm, akadeemik Jaak Aaviksoo, ettevõtja Veljo Konnimois, Aasta Kool 2025 tiitli pälvinud kooli juht Reelika Turi jt. Päeva lõpus toimub ministrite debatt.

Päev on jaotatud neljaks sessiooniks:

- » I sessioon: haridusvõrgu korrastatus
- » II sessioon: suur pilt ja numbrid – teadlase vaade, riigikontrolli vaade ja KOVide ülene vaade
- » III sessioon: õpetajate järelkasv ja väärtuspakkumine
- » Lisaks: ministrite debatt

Kõik huvilised on oodatud kuulama ja aruteludest osa saama. Registreeru siin: <https://forms.gle/HdquhR-mQKcVvKhcp6>. Kiirematele registreerijatele erihind: 89 €

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT
ASSOCIATION OF ESTONIAN CITIES AND MUNICIPALITIES

LÄÄNERANNA VALD
Pärnumaa Lääne-Eesti aladel

HaridusLood konverents
"Kas jagub? Kes vastutab?"

Lääneranna Gümnaasiumi
Lihula õppehoones

MARKO KALJUVEER
PÄEVAJUHT

26.09.2025

10.15–17.00

Info
www.elvl.ee

#HaridusLood konverents

Valla ajakohastatud arengukava seab selgemad sihid ja tegevussuunad |

Lilli Lumera
avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Lääneranna Vallavolikogu kinnitas 12. juunil toimunud istungil valla arengukava aastateks 2025–2030, mis pakub ajakohastatud ülevaadet valla olukorrast ning seab selgemalt sõnastatud sihid ja tegevussuunad, lähtudes kogukonna heaolust ja piirkonna tasakaalustatud arengust.

Möödunud aastal tuvastati arengukava ülevaatamisel, et dokument sisaldas aegunud statistilisi andmeid ja valdkondade hetkeolukorra lühianalüüs ei andnud piisavat ega terviklikku ülevaadet arenguvajadustest. Seetõttu ajakohastati andmestikku, laiendati valdkondlikku analüüsi ning sõnastati selgemalt strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad, et tagada arengukava suurem sisuline kasutatavus ja sidusus eelarvestrateegiaga.

Aprillis toimusid arengukava avalikud arutelud Koongas, Kõmsil, Lihulas, Lõpel, Varblas ja Virtsus. Kokku osales aruteludel 33 vallaelanikku. Avalikustamise perioodil laekus kirjalikult kuus ja avalike arutelude käigus viis muudatus- ja parandusettepanekut. Arendusspetsialisti Gerli Umala sõnul võeti arvesse kõik

ettepanekud: „Vallaelanikud tegid 11 ettepanekut. Näiteks osundati avalikul arutelul, et arengukavas võiks olla välja toodud kõik vallas asuvad külad, seeläbi leiaks iga elanik mingi puutepunkti enda ja arengukava vahel,“ sõnas Umal.

Arengukava peab hõlmama iga aasta 15. oktoobri seisuga vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. 15. oktoobri 2025. aasta seisuga peab arengukava hõlmama vähemalt 2026., 2027., 2028. ja 2029. aastat.

Lääneranna valla arengukava: <https://www.laanerannavald.ee/arengukavad>

Lääneranna valla üldplaeeringud: <https://dge.ee/maps/L22neranna-YP/>

Lääneranna vallas avatakse neli valimisjaoskonda kokku kümnes asukohas |

Lääneranna Vallavalitsus

Seoses sūgisel toimuvate kohaliku omavalitsuse volikogu valimisega kinnitas Lääneranna Vallavolikogu valimisjaoskondade asukohad. Valimisnädal kestab 13.–19. oktoobrini: eelhääletamine ja elektrooniline hääletamine toimuvad 13.–18. oktoobrini. Valimispäeval, 19. oktoobril saab hääletada ainult jaoskondades.

Valimisjaoskonnad ja hääletamisruumid Lääneranna vallas:

Valimisjaoskond nr 1

- » Reede, 17.10: Kirbla rahvamaja (Vana tee 11, Kirbla küla)
- » Laupäev, 18.10: Virtsu koolimaja (Pargi 4, Virtsu alevik)
- » Pühapäev, 19.10: Kõmsi rahvamaja (Keskuse tee 3, Kõmsi küla)

Valimisjaoskond nr 2

- » Reede, 17.10: Oidrema külakeskus (Kaupluse, Oidrema küla)
- » Laupäev, 18.10: Lõpe klubi (Klubi/1, Lõpe küla)
- » Pühapäev, 19.10: Koonga kogukonna hoone (Valla/5, Koonga küla)

Valimisjaoskond nr 3

- » E, 13.10 – P, 19.10: Lihula mõisa viinaait (Linnuse tee 1/1, Lihula linn)

Valimisjaoskond nr 4

- » Reede, 17.10: Paadrema külakeskus (Tõusi küla)
- » Laupäev, 18.10: Vatla mõis (Vatla mõis/1, Vatla küla)
- » Pühapäev, 19.10: Lääneranna Vallavalitsuse Varbla teeninduskeskus (Vallamaja, Varbla küla)

13.–16. oktoobril saab eelhääletada kell 12.00–20.00. Saab hääletada ka väljaspool elukohajärgset valimisringkonda.

13.–16. oktoobril saab hääletada valija asukohas, kinnipidamiskohas, haiglas ja ööpäevases hoolekandeaustuses. Hääletamine toimub kell 9.00–20.00. Kui valija ei saa tervise seisundi või mõne muu põhjuse tõttu hääletada valimisjaoskonnas hääletamisruumis, võib ta taotleda hääletamist kodus. Taotlus kodus hääletamiseks tuleb esitada Lääneranna valla valimiskomisjonile valimispäeval kuni kella 14.00-ni. Taotluse saab esitada kirjalikult või telefoni teel. Täpsem info avaldatakse septembris.

17.–18. oktoobril toimub eelhääletamine kõigis valimisjaoskondades kell 12.00–20.00. Võimalik on ka kodus hääletada.

Valimispäeval, 19. oktoobril saab hääletada kell 9.00–20.00. Samuti saab kodus hääletada. Kuni kell 20.00 võib valija oma elektrooniliselt antud häält muuta, hääletades pabersedeliga.

Lääneranna Vallavolikokku valitakse uue korra järgi senise 21 liikme asemel 17 liiget. Kandidateerijate nimekirjad avaldatakse septembris.

Kaasfinantseerimise voor lõppes – vallavalitsus kinnitas viimase rahastuse | Lääneranna Vallavalitsus

Lääneranna valla käesoleva aasta eelarves on mittetulundusliku tegevuse toetamiseks planeeritud 50 000 eurot. Sellest summast moodustavad külamajade toetused 6000 eurot, vabatahtlike päästeseltside toetused 10 000 eurot, tegevustoetused 2000 eurot, ürituse ja projektitoetused 24 000 eurot ning kaasfinantseerimise toetused 8000 eurot.

Kaasfinantseerimise toetust jagus tänavu viiele projektile:

- » **MTÜ Massu Ratsaklubi** korraldas Lääneranna vallas ratsavõistlused „Massu Suvi“ ja „Suvine Kestvus 2025“. Projektide teostamiseks eraldas vald 1330 eurot.

Massu Ratsaklubi ratsavõistlused. Foto: MTÜ Massu Ratsaklubi

- » **Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Varbla Püha Urbanuse kogudus** renoveerib Varbla kiriku kroonlühtri. Projekti teostamiseks eraldas vald 150 eurot ja 29 senti.
- » **MTÜ Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik** restaureerib Paadrema Püha Kolmainu kiriku kellatorni fassaadi. Projekti teostamiseks eraldas vald 6000 eurot.
- » **MTÜ Oidrema Külaselts** parendab külakeskuse tingimusi ja soetab spordivahendeid. Projekti toetamiseks eraldas vald 103 eurot ja 79 senti.
- » **SA Soontagana Rahvakultuuri Keskus** soetab välisündmuste korraldamiseks telgid. Projekti teostamiseks eraldas vald 415 eurot ja 92 senti.

Projektide kogumaksumus on üle 120 000 euro, millest taotlejate omaosalus moodustab ligi 9400 eurot ja valla toetus 8000 eurot.

Sel aastal on avatud veel külamajade, vabatahtlike päästeseltside ja tegevustoetuste taotlusvoor, kus jagamisele läheb 18 000 eurot, ning ürituste ja projektitoetuste II voor, mille maht on 9000 eurot. Taotluste esitamise tähtaeg on 1. november.

Lääneranna Vallavalitsus tänab kõiki taotlejaid kes panustavad kogukonnaellu, kultuuripärandi säilitamise ning mitmekesiste sündmuste korraldamisse üle valla.

Valla spordiplatsid said pallikastid

Lilli Lumera, avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Täna leiab üle Eesti ligi 300 pallikasti. Foto: erakogu

Lääneranna valla välispordialadele paigaldati kümme uut ilmastikukindlat pallikasti, et pakuda elanikele paremaid võimalusi liikumiseks ja vaba aja veetmiseks. Igas kastis on kasutamiseks jalgpallid ja korvpallid. Kastid paigaldati Kirbla, Koonga, Kömsi, Lihula, Lõpe, Tuudi, Oidrema, Varbla, Vatla ja Virtsu spordiplatsile.

Pallikastid jõudsid meile tänu SA Liikumisharrastuse Kompetentsikeskuse ja Kultuuriministeeriumi koostööprojektile, mille eesmärk on innustada inimesi rohkem õues liikuma ning toetada kohalikke omavalitsusi hallatava piirkonna spordivõimaluste arendamisel. Kevadel avatud toetusprojekt võimaldas omavalitsustel soetada 150-liitriseid pallikaste, mis mahutavad 8–10 palli. Valla omaosalus oli 50 eurot + km kahe pallikasti kohta ja kaheksa kasti hind oli 150 eurot + km.

Lääneranna Vallavalitsus soovib kõigile aktiivset liikumist ja mängurõõmu ning kutsume kõiki kasutajaid üles ühisvara hoolivalt kasutama.

Pallikastid sisaldavad nii jalg- kui korvpalle.

Matsiranna konteiner on rannakülastajatele, mitte kodumajapidamistele |

Lilli Lumera
avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Viiimastel aastatel on sagenenud juhtumid, kus RMK aladel Matsiranna parkla ääres asuvasse konteinerisse tuuakse kodumajapidamiste prügi, mööbliesemeid, suuremõõtmelisi pappkaste ja muud sinna mittekuuluvat. Lääneranna Vallavalitsus ja RMK tulevad meelde, et prügikonteiner on paigaldatud eelkõige rannaala ja matkaradade külastajate teenindamiseks.

Lääneranna Vallavalitsuse majandusosakonna juhataja Urmas Osila rõhutab, et konteineri eesmärk on tagada looduses liikujatele – jalutajatele, suplejatele ja matkajatele – prügi äraviskamise võimalus. „On tekkinud kahetsusväärne olukord, et konteinerit kasutatakse oma majapidamisjätmete ja isegi tugitoolide äraviskamiseks,“ täpsustas Osila.

Lääneranna Vallavalitsus ja RMK paluvad kõigil kasutada oma kodumajapidamise jäätmete äraedamiseks selleks ettenähtud kohti ning jätta Matsiranna konteiner nende jaoks, kellel ei ole alternatiivset prügikäitlusvõimalust looduses viibimise ajal. Koos ühisest ruumist hoolides säilitame looduse ilu ja puhtuse kõigi jaoks.

Õigustatult ollakse Matsiranna konteineriga seonduva osas rahulolematud. Foto: erakogu

Keskkonnaamet menetleb ehitusliiva mahu ja kvaliteedi uuringu loa taotlust |

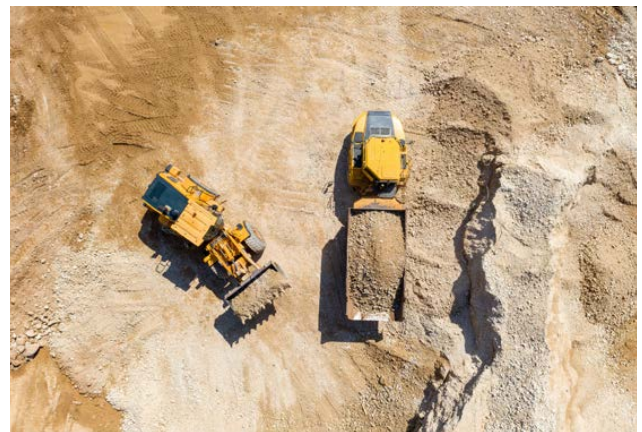
Keskkonnaamet

Keskkonnaamet teatab, et Mainer OÜ esitatud maavara geoloogilise uuringu loa taotlus (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.05.2025 menetluse nr M-132123 juurde) on menetlusse võetud.

Geoloogilise uuringu luba taotletakse Pärnu maakonnas Lääneranna vallas Nurmsi külas riigiomandisse kuuluval Lihula metskond 12 katastriüksusel (tunnus: 19502:002:0453; sihtotstarve: maatulundusmaa), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutuseks Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava uuringuruumi teenindusala pindala on 17,64 ha.

Kavandatava uuringu eesmärk on selgitada uurinuruumi piires leiduva purdmaterjali (liiv) kvaliteeti, mahtu ja kasutamise võimalusi. Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub osaliselt Vatla liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 576) ehitusliiva aktiivse reservvaru 2. plokiga.

Tegu on ehitusliiva tarbevaru uuringuga, mille käigus planeeritakse rajada kuni 20 uuringukaevet kuni 20 m sügavusega kuni 18 m; muud kavandatavad sihtotstarbelised tööd: proovid granulomeetrilise koostise määramiseks; topograafiline mõõdistamine. Hüdroteoloogilistest töödest tehakse veetaseme mõõtmine. Uuringu teostaja on J. Viru Markseidibüroo OÜ. Loa taotletav kehtivusaeg on 5 aastat.

Illustratiivne foto. Foto: Adobe pildipank.

Teade

Tallinna mnt 31 kinnistu kahele uuele tänavale määrati kohanimed | Lääneranna Vallavalitsus

Vallavalitsuse 13. augusti korraldusega määrati Virtsu alevikus Tallinna mnt 31 maaüksusele detailplaneeringuga kavandatud uutele tänavatele nimedeks Promenaadi tänav ja Kalatehase tänav.

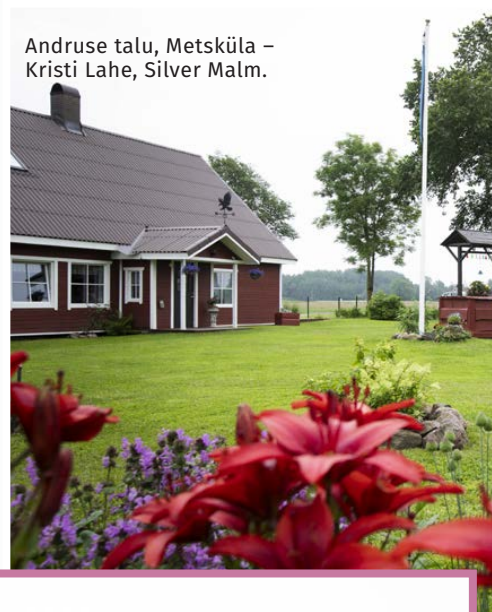
Fragment detailplaneeringust. Joonis: DAGOpen arhitektuurbüroo

Tänavused „Kaunis Lääneranna“ tunnustuse saajad on selgunud

Andruse talu, Metsküla –
Kristi Lahe, Silver Malm.

Andruse talu, Metsküla –
Kristi Lahe, Silver Malm.

Reinu talu, Rabavere küla – Reene ja Vaidu
Tammearu.

Reinu talu, Rabavere küla – Reene ja Vaidu Tammearu.

Juuli keskpaigas sõitis heakorra hindamiskomisjon mööda valda, et külastada konkursile „Kaunis Lääneranna“ esitatud kodusid ja asutusi. Kuue kategooria seas leidsid nii uusi üllatajaid kui ka paiku, mille ilu on aja jooksul vaid kasvanud. Kuigi maastikuobjekti ja kortermajade kategoorias tänavu võitjaid ei selgunud, olid hajaasustuse ning asutuste ja tootmishoonete kategooriad sedavõrd tiheda konkurentsiga, et mõlemas otsustati anda välja kaks esikohta.

Hajaasustuse kategooria

Laureaditiitli pälvisid Andruse talu Metskülas (Kristi Lahe ja Silver Malm) ning Reinu talu Rabavere külas (Reene ja Vaidu Tammearu).

Andruse talus on vana ja uus põimitud harmooniliseks tervikuks: hoolitsetud aed, kutsuvad puhkepaigad, väliköök ja saun loovad hubasust, samas kui säilinud taluarhitektuur jutustab paiga lugu.

Reinu talu on ehe näide sellest, kuidas vanavanemate maja saab uue elu – renoveeritud maakodu koos kauni aia ja sportimisvõimalustega on muinasjutuline koht,

kus aeg veidi peatub.

Tänukirjaga tunnustatakse Tuultu talu (Erle Lell) ja Kärneri talu (Sirje Tamm) – mõlemad on oma kodu ümbruse muutnud silmailuks nii endale kui möödujatele.

Tiheasustusala kategooria

Parimaks kuulutati Margit Sibula ja Marko Kohava kodu Metsa tänaval, Lihulas. Kaunilt renoveeritud maja, terrass, tarbe- ja iluaed ning kõrval asuv hoolitsetud metsasalu näitavad, et ka linnas saab elada roheluse keskel ja pakkuda ümbritsevale lisaväärtust.

Avaliku ruumi kategooria

Avaliku ruumi laureadiks nimetati Lihula mõisa ansambel – väärikas kompleks, kus kohtuvad ajalugu ja tänapäev. Hiljuti renoveeritud viinaait ja peahoone värskendatud fassaadiga, korrastatud mõisaümbrys ja lisatud valgustus, linnusemüüride konserveerimine ning viljaaida maa-aluse käigu avamine annavad tunnistust sihikindlast tööst. Tunnustus kuulub Lääneranna Vallavalitsusele ja Lääneranna Muuseumile.

Lilli Lumera, avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Lihula mõisaansambel –
Lääneranna Muuseum ja Lääneranna Vallavalitsus

Metsa tänav 16.
Fotod: Lilli Lumera

Metsa tänav, Lihula – Margit Sibul ja Marko Kohava

Lihula alajaam, Elering AS

Asutuste ja tootmishoonete kategooria

Tunnustuse pälvisid Grossi toidupood Lihulas ja Eleringi energiakompleks Pärnu maanteel.

Grossi poe uusehitus ja haljastus on muutnud endise linnaruumi „näotust nurgast“ pilkupüüdvaks kohaks, mis meelitab nii kohalikke kui turiste.

Eleringi kompleks paistab silma modernse tööstushitektuuri ja läbimõeldud haljastusega. Lihula vapi- ja lipuvärvides (valge ja punane) elektripostid lisavad kohalikku iseloomu ning loovad väärrika sissepääsu mulje.

Komisjon jälgis üldist heakorda, hoonete ja väikevorme sobivust ümbrusse, haljastuse hooldust, dekoratiiv-elementide kasutust ja loovust.

Hindamiskomisjoni kuulusid Tiina Lobja, Lilli Lumera, Maia Ausmeel, Margus Källe ja Urmas Osila. Laureaatidele antakse tänukirjad ja traditsioonilise valla sümbollikaga metallplaadid üle valla aastapäeva tähistamisel oktoobris. Plaadi valmistaja on K. Met.

Tunnustused:

- » *Andruse talu, Metsküla:*
Kristi Lahe, Silver Malm
- » *Reinu talu, Rabavere küla:*
Reene ja Vaidu Tammearu
- » *Metsa tänav, Lihula:*
Margit Sibul, Marko Kohava
- » *Lihula mõisaansambel: Lääneranna Muuseum ja Lääneranna Vallavalitsus*
- » *Grossi Toidukaubad Lihula kauplus*
- » *Elering AS Lihula alajaam*

Tänukirjad:

- » *Kärneri talu, Varbla küla:*
Sirje Tamm
- » *Tuutsu talu, Mäli küla:*
Erle Lell

Kohaliku omaalgatuse programmi sügisvoor on avatud alates septembrist | Pärnumaa Arenduskeskus, reklaam

KOHALIKU
OMAALGATUSE
PROGRAMM

SÜGISVOOR ON AVATUD!

TAOTLUSI SAAB ESITADA KUNI
1.10.25 KELLA 16:30

ROHKEM INFOT JA JUHISED
ARENDUSKESKUS.EU/KOP

PÄRNUMAA
OMAAVALITSUSTE LIIT

PÄRNUMAA
ARENDUSKESKUS

Kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) eesmärk on soodustada tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimist ja püsimist. Rahastatakse projekte, millega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse, tõhusama koostöö tekkesse ja ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamisse ja arendamisse ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse. 2025. aasta Pärnumaa KOPi sügisvooru eelarve on 50 877,62 eurot.

Toetuse taotlejaks saavad olla avalikes huvides tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, mille asutajaks ega liikmeks ei ole kohaliku omavalitsuse üksus ega riik. Täpsemad taotleja, taotluse ja abikõlblike kulude tingimused on kirjas programmi määruses. Kõik vajalikud materjalid, sh juhendvideod, leiab Pärnumaa Arenduskeskuse kodulehelt arenduskeskus.eu/kop.

Pärnumaal tegeleb nii projektide sisulise nõustamise kui menetlemisega vabauhenduste konsultant Karoliine Aus. Et taotluse kirjutamine läheks sujuvalt, on Karoliine ritta pannud seitse soovitusi:

1. Enne taotluse kirjutamist tutvuge määruse paragrahviga 10, et veenduda, kas sobite antud programmis taotlejaks. Samuti kontrollige, kas teie ühingu põhikirjast tuleb välja, et tegutsete avalikes huvides ja oma piirkonna huvides.
2. Kontrollige, et avasite õige meetme taotlusvormi, sest valele taotlusvormile täidetud projektid loetakse tingimustele mittevastavaks. Määruse paragrahv 14 lõige 6 toob välja veel olukordi, millal projekt loetakse mittevastavaks ja seda hindamisele ei saadeta.
3. Projekti kirjutades avage ka selgitavad infoväljad (väike küsimärk tekstikasti kõrval), sest seal on abistavaid lisaküsimusi, mis aitavad tagada, et hindajatel oleks kogu vajalik info olemas.
4. Programmis toetatakse tegevusi, mis on otseselt seotud programmi eesmärgiga: tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimise ja püsimisega. Pidage meeles, et projekti eesmärk ei ole tegevus, vaid siht!
5. Projekti abikõlblik periood on 01.10.25–01.10.26 – ärge märkige taotluses muud perioodi, isegi kui plaanite tegevused kiiremini lõpetada. Sellegipoolest tasub arvestada, et kui teil ei ole võimalik omavahenditest kõiki kulusid katta, on soovituslik enne tegevustega alustamist ära oodata hindamiskomisjoni otsus, mis tehakse hiljemalt detsembri keskpaigaks.
6. Enne eelarve koostamist, lugege määruse paragrahve 7–9. Seal on välja toodud, et omafinantseering peab olema vähemalt 10% abikõlblikest kuludest. Samuti on seal välja toodud, millised kulud on ja ei ole abikõlblikud.
7. Kui olete projekti valmis kirjutanud, selle vastavust määruse ja hindamiskriteeriumitega võrrelnud, soovitame võtta ühendust konsultandiga, kes projekti sisu üle vaatab ja vajadusel muutmiseks-täiendamiseks juhiseid annab. NB! Konsultandiga tuleb võtta ühendust enne projekti esitamist!

Kontakt: Karoliine Aus, karoliine@parnumaa.ee, +372 5307 6570.

Õnnistati taastatud rõngasristid | Lääneranna Vallavalitsus

Läänemaa Vabadusvõitlejate Ühendus korraldas vahetult enne võidupüha Kirbla kirikuaias taastatud rõngasristide õnnistamise talituse. Vaimuliku talituse viis läbi EELK Lääne praost Kaido Saak, kes õnnistas Oskar ja Ülo Uluotsa hauatähised.

Leitnant Oskar Uluots (01.06.1904–11.28.1991) oli Kaitseliidu Lääne maleva Haapsalu malevkonna kunagine pealik, riigikaitse õppuse instruktor ja riigikaitseõpetaja ning noortejuht. Okupandid arreteerisid Oskar Uluotsa

Taastatud rõngasristid. Foto: erakogu

14.06.1941 ja ta vabanes märtsis 1953.

Ülo Uluots (04.02.1930–18.07.1997) oli Kaitseministeeriumi taaslooja – Eesti Vabariigi esimene sõjajärgne kaitseminister ja Haapsalu linnavolikogu esimees ning läänlaste Vabadussõja mälestussamba taasavamise eestvedaja Haapsalus.

Varem kalmul olnud rõngasristid said kahjustada murdunud puuoks kukkumise tõttu ning taastati perekonna toetusel.

Kodukant Läänemaa avas kaks taotlusvoor | MTÜ Kodukant Läänemaa

MTÜ Kodukant Läänemaa avas oma tegevuspiirkonnas augustis ja septembris kaks olulist toetusmeedet, mille eesmärk on toetada sotsiaalteenuste arendamist ja ettevõtluse hoogustamist. Taotlusvoorude puhul on oluliseks muudatuseks projektitaotluste vastuvõtmise aja pikenemine võrreldes eelmiste voorudega – mõlema meetme taotlusvoor on avatud senise 5 tööpäeva asemel 10 tööpäeva.

Sotsiaalteenuste arendamine, Kodukant Läänemaa ESF+ meede 4

Taotlusvoor on avatud 19. augustist kuni 2. septembrini 2025 (kuni kell 16). Vooru eelarve on 72 348 eurot.

Toetust saab taotleda tegevusteks, mis on suunatud:

- » vanemaealiste (55+) paremaks ligipääsuks teenustele ja aktiivsetele tegevustele;
- » vabatahtlikkuse ja sotsiaalse ettevõtluse soodustamiseks vanemaealiste seas;
- » puudega ja erivajadusega inimeste iseseisva toimetuleku toetamiseks;
- » omastehoolajate ja nende lähedaste toetamiseks;
- » kogukondade teadlikkuse kasvatamiseks sihtrühmade osas;
- » tugigruppide ja katusorganisatsioonide arendamiseks.

Toetuse suurus: 2000–6029 eurot

Toetusmäär: 100%

Taotlejad: Kodukant Läänemaa tegevuspiirkonnas* tegutsevad ettevõtted, MTÜd, sihtasutused ja omavalitsused

Sotsiaalteenuste arendamise meetme taotlused esitatakse SPOKU keskkonnas Leader Liidu kasutaja all. Esmataotlejal tuleb kõigepealt registreeruda SPOKU kasutajaks.

Ettevõtluse arendamine, Kodukant Läänemaa LEADER meede 1

Taotlusvoor on avatud 3.–16. septembrini 2025 (kuni kell 16). Vooru eelarve on 399 094 eurot.

Toetatakse tegevusi, mis on suunatud:

- » ettevõtluseks vajalike investeeringute tegemiseks, sh investeeringuteks keskkonnasõbralikesse lahendustesse ja energiatõhususe parandamiseks;
- » ettevõtlusalaste koostöövõrgustike arendamiseks;
- » noorte ettevõtlusaktiivsuse tõstmiseks;
- » ettevõtlusinnovatsiooni toetavate tegevuste elluviimiseks (sh teenusdisain ja prototüüpide loomine);
- » kohalikul ressursil põhinevate toodete, sh turismitoodete arendamiseks;
- » piirkonnas puuduvate teenuste loomiseks, sh kogukonnateenuste arendamiseks.

Toetuse suurus: 5000–80 000 eurot

Toetusmäär: kuni 60%

Taotlejad: Kodukant Läänemaa tegevuspiirkonnas* tegutsevad mikro- ja väikeettevõtted, sh FIEd

Ettevõtluse arendamise meetme taotlused esitatakse **PRIA** keskkonnas. Esmataotlejal tuleb kõigepealt registreeruda e-PRIA kasutajaks.

*Kodukant Läänemaa tegevuspiirkond on Haapsalu linn, v.a Haapsalu linnaline piirkond (Lääne maakond), Lääne-Nigula vald (Lääne maakond), Lääneranna valla Hanila ja Lihula piirkond (Pärnu maakond), Vormsi vald (Lääne maakond)

Lisainfo:

Meetmete info, taotlusdokumendid ja juhendid on kättesaadavad: www.kklm.ee

Konsultatsioonid:

Sotsiaalteenuste arendamine
Liis Moor
tegevjuht, MTÜ Kodukant Läänemaa
+372 5816 4888
liis.moor@kklm.ee

Ettevõtluse arendamine ja elukeskkonna arendamine
Maarja Pikkmets
meetmespetsialist, MTÜ Kodukant Läänemaa
+372 5690 7685
maarja.pikkmets@kklm.ee

Foto: Adobe pildipank

Lihula SÜGISLAAT
LIHULA KULTUURIMAJA EES
Kell 10.00-14.00
07. September | 2025

Leivapäeva(16.10) tähistamine
Hoidiste maitsemine ja konkurss
Sügisandide näitus
Käsitöö ja omatoodangu laat
Meelelahutus kogu perele

Soovid osaleda müüjana, esitlejana või esinejana?
Kirjuta meile: kultuurikeskus@laanerannavald.ee
või helista 4778191, 53329267
Registreerimine kuni 05.09.2025

Kohtumiseni laadad!

Tule tähistada sügist koos meiega!
Ootame kõiki laadale, kus jagub rõõmu
nii suurtele kui väikestele.

Lasteaedades ja koolides pannakse rohkem rõhku tervisele

Tervisekassa

Möödunud aasta alguses alustasid Eesti maakondades tööd haridusasutuste tervisedendajad, et aidata kujundada oma maakonna lasteaedades ja koolides tervist väärtustavat elulaadi. Pärnumaa haridusasutuste tervisedendaja Madli Murumaa tõdes, et üks keerulisemaid asju uues ametis oli oma rolli selgitamine.

Pole ka ime, sest Eestis on haridusasutuse tervisedendaja üsna uus nähtus, mis sai alguse Tervisekassa, Tervise Arengu Instituudi ja maakondade arendusorganisatsioonide koostööprojektist. Selle eesmärk on senisest tõhusamalt tegeleda tervisedendusega lasteaedades ja koolides. Eesmärgi saavutamiseks värvati kõikidesse maakondadesse ning Tallinnasse ja Tartusse tervisedendajad, kes toetavad oma maakonna või linna lasteaedu ja koole nii teoreetiliste teadmiste kui ka praktiliste tegevustega, et kujundada laste ja noorte seas tervist väärtustavat elulaadi. Siiski ei lähe haridusasutuse tervisedendaja ühtegi kooli või lasteaeda tööle, vaid pakub neile tuge ja teadmisi.

Madli Murumaa tööpõld on lai, sest Pärnumaal on kokku 73 haridusasutust, sh 29 lasteaeda ja 44 kooli. Nende hulka on arvestatud ka lasteaed-alkkoolid, mis täidavad kahte rolli, pakkudes nii kooliharidust kui ka lasteaia teenuseid. Sägiseks oli Madli külastanud enamikku koole ja lasteaedu, osasid neist korduvalt. Külaskäikude eesmärk on tutvustada ennast ja oma tööülesandeid, samuti kaardistada haridusasutustes seni ette võetud tervisedenduse praktikad. „Koostöö loomine on olnud pikk protsess, mis nõuab järjepidevat suhtlemist ja usalduse võitmist,“ nentis Madli.

Kõiki ei saa ühe vitsaga lüüa

„Haridusasutuste külastamine on olnud üks olulisemaid tegevusi, igale koolile ja lasteaiale tuleb läheneda personaalselt. Oluline on igat asutust tundma õppida, et mõista nende vajadusi ja leida sobivaid tervisedenduslikke lahendusi. Samuti on olulist rolli mänginud koolitused ja seminarid, mis on aidanud suurendada enese-

kindlust ja teadlikkust,“ kinnitas Madli.

Igas koolis ja lasteaias vaadatakse üle, millised on nende tervisedenduslikud tegevused ja mida saab veel paremini teha. „Tähtis on olnud heade praktikate jagamine, kus tutvustan teiste haridusasutuste edulugusid, et inspireerida muidki nende eeskujuga järgima. Lisaks olen suunanud juhtkondi tervise-meeskondade loomise poole, mis aitavad tervisedenduslikke tegevusi süsteemsetelt koordineerida. Samuti olen innustanud kaaluma teaduspõhiseid sekkumisprogramme, mis toetavad noorte tervislikku arengut,“ sõnas Madli.

Loevad eeskujud, mitte loengud

Madli tõdes, et töö tervisedendajana ei ole lihtne. Üks suurem raskus on olnud enda rolli ja tööülesannete selgitamine, sest haridusasutuse tervisedendaja roll ei ole kõikidele tuttav. „Lühidalt öeldes on tervisedendaja ülesanne tagada, et noored teaksid, mis on neile hea selleks, et püsida terve. Seda saab teha mitmel viisil: julgustada lapsi rohkem liikuma, tasakaalustatult sööma, piisavalt magama, olema eeskujuks suuhügieeni jälgimisel, sõprade ja perega koos olema ning leidma iga päev aega mängimiseks ja puhkamiseks. Need lihtsad harjumused aitavad lastel kasvada teadlikeks noorteks, kes oskavad enda tervise eest hoolt kanda,“ kirjeldas Madli.

Madlile on rõõmu teinud haridusasutused, kus koostöö sujub ja nii juhtkond kui ka õpetajad töötavad ühiste eesmärkide nimel. „Sellised koolid ja lasteaiaid on eeskujud teistele haridusasutustele ja noortele. On asutusi, kus omavahelised suhted on prioriteet. See loob hea sisekliima, nendes asutustes on juba loodud tervise-meeskonnad, tegevuskavadesse on lisatud konkreetsed sammud tervisedendamiseks ning on rakendatud teaduspõhiseid programme, mis toetavad laste tervislikku arengut,“ tõi Madli näiteid. Ta kinnitas, et sellised koolid-lasteaiaid ja nende avatud suhtumine inspireerivad jätkama ning otsima viise, kuidas ka teised haridusasutused saaksid sarnaseid lahendusi kasutada.

Ele Eespere püstitas kiikingus uue rekordi ja nakatas kiikingupisikuga oma pereliikme |

Lilli Lumera

avalike suhete spetsialist ja Lääneranna Teataja toimetaja

Juunis Põlvamaal toimunud kiikinguvõistlusel „Ojaääre võllikas 2025“ kirjutas Lääneranna vallast pärit Ele Eespere kiikingu ajalukku uue rekordi. Ta sooritas seenioride vanuseklassis (40–49-aastased) uue välirekordi 4,75 meetrit.

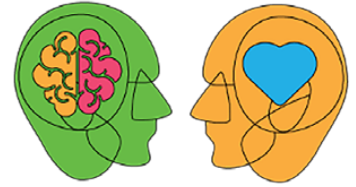
Eespere eesmärk oligi võita. „Käesoleva aasta esimese võistluse kohta oli eneseületus väga suur, aga ei ütleks, et väga raske oli. Läksin kindla peale välja ja teadsin, milleks olen sel hetkel suuteline. Ja ära ta tuli!“ kommenteeris rekordiomanik. „On hea tunne kanda enda nimele seeniorite rekorditiitel,“ lisas Eespere, lubades, et hoiab pea püsti ja püüab end edaspidigi tõestada.

Ele Eespere. Foto: erakogu

Lisaks isiklikule suurepärasele sooritusel rõõmustas Eesperet tema 10-aastane tütar Elisabeth Andrea. Värske klubiliige kiikus Ojaäärel esimest korda üle võlli. „See oli lapse jaoks suur eneseületus, mida ta ise ka kohe ei suutnud uskuda. Kui kõrval kõva häälega juhendada, õnnestub see nii mõnelgi. Ega me keegi ei taha teisi kuulata, aga õpetussõnad tulevad alati kasuks. Ka XXII Pärnumaa lahtistel meistrivõistlustel suutis ta mind üllatada. Me kiikusime naiste klassis mõlemad. Mina sain naiste arvestuses V koha, Elisabeth VII koha kõrgusega 3.00. Pärnumaa arvestuses minul naiste klassi III koht ja Elisabethil noorte klassis II koht,“ kommenteeris Eespere entusiastlikult.

10. september – suitsiidiennetuspäev: kuidas olla toeks neile, kes leinavad? | Peaasi.ee

VAIMSE TERVISE
ESMAABI

Suitsiidide arv on viimase kümne aasta jooksul püsinud aastas kaheksa inimese ringis.

Iga suitsiid mõjutab uuringute järgi keskmiselt suitsiidi teinud inimese 135 lähikondlast. See tähendab, et suitsiidi tõttu kannatab igal aastal umbes 27 000 inimest. Need on pereliikmed, sõbrad, töökaaslased, tuttavad.

Enamik meist on elu jooksul kokku puutunud kellestki, keda suitsiid on otseselt või kaudselt puudutanud. Just seepärast on eriti oluline, et märkaksime neid, kes on kaotuse järel jäänud leinama, ning oskaksime neile toeks olla.

„Kuna enesetapp ja sellega sageli seotud vaimse tervise probleemid on ühiskonnas jätkuvalt häbimärgistatud, siis ähvardab lähedasi suitsiidisurma järel isolatsioon, mis raskendab toimetulekut leinaga. Lähedased tunnevad tihti, et ei saa oma kaotusest hinnangu- või kriitika vabalt rääkida,“ rääkis Peaasi.ee tegevjuht, kliiniline psühholoog Anna-Kaisa Oidermaa.

Peaasi.ee soovitusel, kuidas käituda inimese- ja, kelle lähedane on võtnud endalt elu:

- » Käitu tavaliselt. Ära hoia eemale kartes, et ütled või teed midagi valesti. Vaikimine jätab inimese mure ja valuga üksindusse. On täiesti ok öelda, et sa ei tea, mida öelda. Ütle, et sul on kahju ja et sa oled olemas.
- » Ära küsi, kas ta ei näinud lahkunu puhul ohumärke või kas lahkunud oli depressioon. See mõjub valusa etteheitekena. Võid olla kindel, et lähedase kaotanud

tegi kõik, mida teadis, oskas ja suutis.

- » Anna aega. Kõvasti. Ära oota, et ta peaks olema sellest juba üle saanud. Mingis mõttes ta ei saa sellest kunagi „üle“, vaid õpib oma kaotusega elama ja valuga toime tulema.
- » Ära küsi surma üksikasjade kohta. See mõjub ebameeldiva uudishimutsemisena. Ta räägib sulle ise, kui tahab ja on selleks valmis. Ole valmis kuulama. Katsu lähtuda tema vajadustest, mitte oma soovist teada, mis ja kus ja kuidas täpselt juhtus.
- » Ära esita oletusi või eelda, et sa tead, miks ta seda tegi. Sa ei tea ja suitsiidil ei ole kunagi ühte ainsat ja lihtsat põhjust. Kalli inimese süüdistamine või tema teole hinnangu andmine ei tee asja kuidagi kergemaks, vaid teeb lähedasele haiget.
- » Sa ei saa teise valu ära võtta. Ära ütle, et sa tead, mida ta tunneb. Ära püüa seda kergemaks teha tühjate väljenditega nagu „Elu läheb edasi“ või „Kellelegi ei anta kanda rohkem, kui ta jõuab“ või „Aeg parandab kõik haavad“. See mõjub kaotuse vähenemisena. Lihtsalt ole ta kõrval.
- » Ära arva, et ta ei taha rääkida. Ta tahab rääkida oma kallist inimesest. Aita tal lahkunud elus hoida, meenutades toredaid mälestusi.
- » Kuula ja ole valmis sama juttu ikka ja jälle kuulma. Kui ta räägib, siis ära hakka rääkima enda või kellegi teise kurba lugu.

Perepäev suitsiidi tõttu lähedase kaotanud peredele

Peaasi.ee kutsub osalema perepäeval, mis on mõeldud neile, kes on läbi elanud sarnase kaotuse. Päev on täidetud loovate ja toetavate tegevustega, mis sobivad nii lastele kui ka täiskasvanutele. Perepäev toimub 1. novembril algusega kell 12–16 Keilas Harjumaa muuseumis.

Suitsiidi tõttu lähedase kaotanud on oodatud liituma Peaasi.ee loodud Facebooki-tugigrupiga „Elu pärast enesetappu: Toetusgrupp lähedastele“. Kui oled sellise kaotuse läbi elanud, ei pea sa sellega üksi olema. Turvalises grupis saad jagada oma kogemusi, kuulata teisi ja leida tuge.

Rahvusvahelisel suitsiidiennetuspäeval, 10. septembril on Tallinnas, Tartus, Kuressaares, Rakveres, Pärnus, Paides, Viljandis ja Põlvas avatud vaimse tervise kohvikud, kuhu oodatakse kõiki, kes soovivad jagada oma vaimse tervise raskusi või on mures oma lähedase vaimse tervise pärast.

Samuti toimub sel päeval kell 17.30–18.30 vebinar „Alustan vestlust: elu pärast enesetappu“, kus räägitakse, kuidas toetada inimest, kelle lähedane on teinud enesetappu, millist tuge sellises olukorras olevad inimesed vajavad ning jagatakse praktilisi nõuandeid, kuidas neid paremini mõista ja toetada. Lisainfo peaasi.ee/olen-olemas

Kust saada abi? Abi saamiseks saab vaimse tervise murega pöörduda perearsti poole. Nõu saab küsida üleriigilisel tasuta perearsti nõuandetelefonil 1220. Veebinõustamist pakuvad keskkonnad peaasi.ee ja lahendus.net. Kui sinu või kellegi teise elu on ohus, siis helista hädaabinumbril 112 (24 h)

Abitelefoniid

- » 116 111 lasteabi infoliin lastele, noortele ja täiskasvanutele (24h), eesti, vene ja inglise keeles
- » 116 006 ohvriabi kriisitelefoni (24h), eesti, vene ja inglise keeles
- » 116 123 emotsionaalse toe ja hingehoiu telefoni (iga päev vahemikus 10–24), eesti, vene ja inglise keeles
- » 655 8088 eluliini, emotsionaalse toe telefoni, eesti keeles, iga päev 19–07
- » 655 5688 eluliini, emotsionaalse toe telefoni, vene keeles, iga päev 19–07

Erakorraline psühhiaatria vastuvõtt

- » 617 2650 psühhiaatriakliiniku valvetuba Tallinnas (24h), Paldiski mnt 52
- » 731 8764 psühhiaatriakliiniku valvetuba Tartus (24h), Raja 31
- » 447 3281 psühhiaatriaosakonna valvetuba Pärnus (24h), Ristiku 1
- » 435 4255 Psühhiaatriakliiniku valvetuba Viljandis (24h), Jämejala, Pargi tee 6
- » 357 1795 Erakorralise meditsiini osakond Narvas (24h), Haigla 1
- » 331 1074 erakorralise meditsiini osakond Ahtmes (24h), Ahtme mnt 95

Uus tase! Virtsu Merepäeva Jooks tõi nii osalejate kui ka rajarekordi | Fast Feet Estonia

Juuli teisel laupäeval toimus Virtsus juba seitsmendat aastat Virtsu Merepäeva Jooks, mis tõi rajale rekordiliselt 126 jooksjat – neist 106 ajavõtuga ning 20 mudilasjooksude osavõtjat.

Osalejate üldarv oli suurem kui kunagi varem ning mitmed jooksjad panid end proovile lausa mitmel distantsil. Vaatamata ootamatule hoovihmale valitses rajal ja finišialas rõõmus ja ühtehoidev meeleolu, mis muutis jooksupäeva meeldejäävaks ja eriliseks.

10 km põhidistantsil sündis uus Virtsu jooksu rajarekord – Aleksandr Kuleshov lõpetas ajaga 32.45. Teise koha saavutas Ahti Nuga (35.08) ja kolmandana lõpetas Jakob Lääne (35.40), kes teenis ühtlasi ka Lääneranna valla kiireima mehe tiitli.

Naistest võitis Karmel Virkus (40.47), kellele järgnesid Mirtti Verbitskas (40.54) ja Kätlin Maiste (42.11). Lääneranna valla kiireim naisjooksja oli tänavu Mariliis Pikkar, kes on ka varasemalt seda tiitlit kandnud. Ühtlasi püstitas ta 10 km isikliku rekordi (45.18). „Ühtlase 4:30 tempoga jooksmine tuli lihtsalt – hea teadmine, sest plaanin paari kuu pärast sama tempoga poolmaratoni joosta,“ sõnas ta pärast finišit.

5 km distantsil säras Taavi Tambur (18.21), talle järgnesid Andres Reimand (18.35) ja Rain Jano (18.50). Naistest oli kiireim Olga Andrejeva, kes lõpetas üldarvestuses viiendana (19.07). Teise ja kolmanda koha saavutasid Hanna-Liina Palu (20.03) ja Ene Talu (20.16).

Südameid soojendasid sportlaste omavaheline toetus ja

publiku kaasaelamine. 5 km distantsi viies naine Nicole Maria Klais sõnas: „Jooksin küll uue isikliku rekordi – 23.05 –, aga veelgi rohkem rõõmustas mind kaasaelajate tugi raja ääres ja mõnusalt jahutav vihm, mis tegi kogu kogemuse eriliseks.“

Võistluse lõpetasid auhindade jagamine ja tänuavaldused, kus võitjatele riputas medalid kaela Franko Reinhold, Virtsu jooksu 2021. ja 2023. aasta võitja. See sümbolne hetk tõi rajalt kokku nii uued kui varasemad kangelased.

Eriti suur tänu kuulub perekond Kesamaale, kes koos Jaanus Getreuga vedasid kuue eelneva aasta vältel Virtsu jooksu korraldust ning panid tugeva vundamenti kogu sündmuse traditsiooniks kasvamisele. Kuna senistel korraldajatel on nüüd käsil uued eluetaapid ja vähem vaba aega, andsid nad korraldusvastutuse tänavu üle uuele meeskonnale. Aare Kesamaa sõnul oli see loomulik hetk teatepulga edasiandmiseks – ja rõõm on näha, et sündmus elab uue hooga edasi.

Võistluse korraldas Fast Feet Estonia MTÜ, ajavõtu ja tehnilise sujuvuse tagas Antrotsenter OÜ. Suur tänu kõigile vabatahtlikele, toetajatele ja kaasaelajatele – just teie tegite selle päeva võimalikuks! „Tänavune osalejate arv ja uus rajarekord annavad kinnitust, et Virtsu jooksu traditsioonil on jõudu kasvada,“ märkis ürituse peakorraldaja ja Fast Feet Estonia looja Jakob Lääne.

Aitäh meie toetajatele ja sponsoritele, kelle abil see üritus sündida sai: Valgeranna Seikluspark, Võiste Aiand, Foresta – puidust käekellad, Kadarbiku Kõõgiviili, Roosta Puhkeküla, Dozerland OÜ, Greencube majatehas, Rannarootsi, ValiceCar, K.Met AS, Coop Eesti Lihula Tarbijate Ühistu, Võilille Kõök, Tony Surfikool Pärnu, Põldotsa talu, NorVita, Enervit Estonia, Saaremaa Saunad, Kommipomm, NutriDream, Värvispets, Kase Aiand, Saunapood, Kõmsi Külaselts, Haapsalu Trükikoda, Pärnumaa Spordiliit, Alexela, Mariann Peksar Photography, Lääneranna Kultuuri- ja Noortekeskus, Lääneranna vald ja hulgaliselt eraisikuid!

Virtsu Merepäeva Jooks 2025 tulemuste tabel – <https://my.raceresult.com/345130/results>.

Jooksmiseni taas Virtsus, 11. juulil 2026!

**Õnnitleme
uusi ilmakodanikke
ja nende vanemaid!**

Marcus Uibopuu	17. VII 2025
Marie Ehasalu	28. VI 2025
Roselle Pukk	31. V 2025

Mälestame meie seast lahkunuid (04.06–04.08.2025)

Eldur Lepik	25. I 1953 – 02. VIII 2025
Nadežda Drugova	29. VII 1953 – 25. VII 2025
Eili Laasi	10. IV 1940 – 21. VII 2025
Eevi Ojasaar	02. VIII 1951 – 17. VII 2025
Orvi Ploomipuu	13. IV 1946 – 14. VII 2025
Meida Radiko	11. V 1928 – 06. VII 2025
Helju Mättikas	21. I 1937 – 23. VI 2025
Arno Ehasalu	28. V 1938 – 19. VI 2025
Lea Esko	20. VI 1953 – 19. VI 2025
Helja Paakspuu	15. VII 1934 – 17. VI 2025

Avaldame lähedastele kaastunnet!

Lääneranna valla kultuurikava

September

Kuni 27.09 on avatud **XIII Lihula Lillkirja Festivali** näitus Lihula mõisas. Tänavu keskendub festival meeste rahvarõivastele. Teema on inspireeritud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu aastateemast „Rahvarõivas ruudus“

06.09 kell 10.30 **X Pärnumaa külade siseturvalisuse mäng** Virtsus

07.09 kell 10.00 **Lihula Sügis-laad** Lihula kultuurimaja ees

14.09 kell 16.00 **vanavanemate päeva kontsert** Hanila Pauluse kirikus. Meile esinevad erakordsed artistid – Maria Listra (sopran), Aare Saal (bariton), pianist Piia Paemurru. Koostöös Pille Lille Muusikute Fondiga on sündinud kontserdi kava, mis on pühendatud, vanavanematele ning kiriku kauni akustika saatel soovime edastada kuulajateni meeldejäava emotsiooni. Pilet 13/15 €, kuni 10 a sissepääs tasuta

20.09 kell 11.00 **Maal Elamise Päev 2025:** Lääneranna Gümnaasiumi õppehoonete avatud uste päev. Tule ja avasta, milline on elu Lääneranna Gümnaasiumi viies koolihoones: Lihulas, Koongas, Kõmsil, Varblas ja Virtsus. Ringkäik: õpilased kutsuvad ringkäigule, juhatahes külastajad läbi oma argipäeva. Nuputamis- ja meisterdamisklasside tutvustamine. Arutelud: kuulata saab õpetajate, õpilaste ja vilistlaste lugusid, osaleda aruteludes ning tunnetada, millist kooli me koos loome. Lasteprogramm: mängud mängualal. Toitlus-

tus: igas õppehoones saab kooli direktori keedetud suppi. Tule kogu perega, jaga meie rõõmu ja lase end inspireerida elust maal

20.09 kell 11.00 **Maal Elamise Päev 2025:** Mikhilpäeva laad ja Kõmsi küla kogukonnakeskusega tutvumine Kõmsi rahvamaja siseruumides ja õuealal. Esineb Taniel Vares (Saaremaa).

26.09 kell 10.15 hariduskonverents **Hariduslood: „Kas jagub? Kes vastutab?“** Lääneranna Gümnaasiumi Lihula õppehoones. Konverentsipäeva juhib tuntud teleajakirjanik ja koolijuht Marko Kaljuveer. Ettekannetega astuvad üles riigikontrolör Janar Holm, akadeemik Jaak Aaviksoo, ettevõtja Veljo Konnimois, Aasta Kool 2025 tiitli pälvinud kooli juht Reelika Turi jt. Päeva lõpus toimub ministrite debatt. Kõik huvilised on oodatud kuulama ja aruteludest osa saama. Registreeru siin: <https://forms.gle/HdquhRmQKcVvKhcp6>. Kiirematele registreerijatele erihind 89 €

Oktoober

01.10 kell 11.00 **Lääneranna valla eakate päev 2025** Kõmsi rahvamajas. Külla tuleb kõigile tuttav Gaute Kivistik, tuntud ka kui Rohke Debelakk, tuues kaasa nii huumorit, värskeid uudiseid ning „Eesti mängule“ kohaselt ka viktoriini. Info ning osavõtuja transpordisoovist teatamine kuni 25. septembrini e-kirja või telefoni teel lea.maeorg@laanerannavald.ee, +372 525 3236; maret.elismae@laanerannavald.ee, +372 477 8191; kristel.rohumiagi@laanerannavald.ee, +372 5908 8564

03.10 kell 19.00 Komöödiateater etendusega „**Mulle huumor meeldib**“ Lihula kultuurimajas. Kaks naist on aastaid elanud samas linnas, aga kumbki pole teisest kuulnudki. Kui saatus nad lõpuks kokku viib, siis selgub, et nad on väga erinevad naised. Vähe sellest, et nende armastatud elukutsed on väga erinevad. Isegi huumorimeel on neil erinev. Näitlejad Anne Paluver ja Hannes Vörno. Pilet 25/23 €

November

07.11 kell 20.00 **tantsuõhtu** Lõpe klubis. Esinevad Kätlin & Rix ning üllatusesinejad. Pilet 20 €

21.11 kell 19.00 Rakvere Teatri etendus „**Kiivipäev**“ Lihula kultuurimajas. Elu on enamat kui jogurt. Audiitor Barnabé Leroux on pirtsakas ja kinnismõtetega tähenärija, kehastunud pedant. Tema päevakava ja käikused on võimalik mõõta sekundi ja millimeetri täpsusega, mitte midagi pole jäetud juhuse hooleks. Kuni ühel päeval avastab ta, et tema külmkapist on kadunud kiivijogurt, ehkki päev varem oli see kahtlemata seal... Südamlikus prantsuse komöödias käivitab tühine jogurt sündmused, mis toovad peategelase tagasi ellu ja inimeste hulka. Autor Laetitia Colombani „Le jour du kiwi“. Tõlkija Triinu Tamm. Lavastaja Peeter Raudsepp. Kunstnik Kristjan Suits. Helilooja ja muusikaline kujundaja Malle Maltis. Valguskujundaja Kerdo Vainer. Osades Ülle Lichtfeldt, Märten Matsu, Eduard Salmistu ja Marion Tammet (külalisena). Pilet 24/21 €

Kultuuri- ja rahvamajade kontaktid

- » Lääneranna Kultuuri- ja Noortekeskus | 5907 5712 kultuurikeskus@laaneranna.ee
- » Kõmsi Rahvamaja | 525 3236 | komsirm@laaneranna.ee
- » Lihula Kultuurimaja | 477 8191 | kultuurimaja@lihula.ee
- » Lõpe Klubi | 5660 0540 | lopeklubi@laaneranna.ee
- » Varbla Rahvamaja | kultuur.laaneranna.ee/varbla-rahvamaja
- » Virtsu Rahvamaja | kultuur.laaneranna.ee/virtsu-rahvamaja

Kultuurisündmused Virtsus

- Facebook @AnniPubi
- Facebook @VirtsuRannahoone
- Facebook @VirtsuRahvamaja
- Facebook @VirtsuArenguselts
- Facebook @MutionubaarVirtsus

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

07. oktoober alates 10.00

KOONGA PEREARSTIKESKUSES
Etteregistreerimine (kell 9-16)
telefonil **5323 2454**

- kuivasilmatest
- silmarõhu mõõtmine
- optilised päikeseprillid

Kontroll 25€ , prilliostjale TASUTA

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

09. oktoober alates 10.00

LIHULA

KULTUURIMAJAS
Etteregistreerimine (kell 9-16)
telefonil **5323 2454**

- kuivasilmatest
- silmarõhu mõõtmine
- optilised päikeseprillid

Kontroll 25€ , prilliostjale TASUTA

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

14. oktoober alates 10.00

KULLAMAA

GOLDENBECKIMAJAS
Etteregistreerimine (kell 9-16)
telefonil **5323 2454**

- kuivasilmatest
- silmarõhu mõõtmine
- optilised päikeseprillid

Kontroll 25€ , prilliostjale TASUTA

REAKUULUTUSED

Korstnapühkija Kalev. Litsentsi nr 151029. +372 552 2759

Katusetööd eterniidi ja profiilplekiga. Hoonete ja elamute ehitus. Fassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermajade trepikodade renoveerimine. +372 5352 9476, mehitus@gmail.com

Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu puksiiriga. Helista +372 5630 4306

Teostame renoveerimis- ja üldehitustöid. Töödele kehtib 2-aastane garantii. +372 5627 6785

Ostan kõiki Toyota-marki sõidukeid. +372 589 61576

Puurkaevud

Maaküte

Veesüsteemid

Biopuhastid

Septikud

mahutid

KONTAKT

www.PUURVESI.ee

INFO@puurvesi.ee

+372 5566 2032

+372 5569 4310

Kaevude- ja kümblustünnide vee

desinfitseerimisvahendi

Dutrition tablettide müük.

Tõhusad ja kloorivabad.

Dutrition Baltic

info@nutrition.ee

www.dutrition.ee

t. 5280192

ÜLEVADE
LÄÄNERANNA
VALLAVALITSUSE
TEGEVUSEST

ÜLEVADE
LÄÄNERANNA
VALLAVALITSUSE
TEGEVUSEST

ISTUNGI TÄISPIKKUSES PROTOKOLLIGA SAAB
TUTVUDA QR-KOODI SKANEERIDES

LÄÄNERANNA VALD
Pere- ja Sotsiaalsed

Lääneranna Gümnaasiumi koolimajad
ootavad Sind külla!

20. septembril 2025 kell 11-16

✓ Direktori supp

✓ Põnevad töötodad

✓ Koolimajade ringkäigud

✓ Kohvikud

Suurepärane võimalus uudistada Lihula uut
kaasaegset koolimaja!

**TULE MEILE
KÜLLA!**

Tutvu kõigi
sündmuste ja
tegevustega siin!

www.maalelamisepaev.ee
kool.laaneranna.ee

Maal elamise päev

Lääneranna Teataja on TASUTA
Lääneranna valla ajaleht, mis ilmub 11
korda aastas ning mille väljaandjaks on
Lääneranna Vallavalitsus.

Reklaami avaldamise info ja hinnakirjad:
laanerannavald.ee/ajaleht

Lääneranna Teataja toimetuse
Lääneranna Vallavalitsus,
Jaama 1, Lihula 90302

E-post: ajaleht@laaneranna.ee
ajaleht.laaneranna.ee/paberleht

Toimetaja – Lilli Lumera
Tel +372 5307 8166
E-post: lilli.lumera@laanerannavald.ee

Keeletoimetaja – Anu Rooseniit (Keeletoimetuse OÜ)
Küljendaja – Erelin Kallas, Vali Press OÜ
Trükk – Printall AS